

bindelse med andre Ting, men det skulde være en ganske anderledes grundig Forbedring end den, der her tilligtes. Jeg vil begynde med de saa rosende Bemærkninger, som jeg har til Forslaget. Der er nu for det Første Titlen: „Grundlovsforslag“, hvorved det ærede Medlem er kommen i større Overensstemmelse med Forretningsordenen end de andre Forslagsstillere, idet det sig hedder i Forretningsordenens § 20, at Forslag til Grundlovsforandringer skulle i deres Titel betegnes som Grundlovsforslag, og ere de ikke betegnede saaledes, skulle de afvises af Formanden. Det er jo altid Noget. Jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at jeg naturligvis ikke bestrider, at de andre Forslag ogsaa i Titlen indeholde Ordet „Grundlov“, saa det er fuldstændig berettiget, at de ikke ere blevne afviste. Den Indvending vil jeg først gjøre mod Forslaget, at jeg anser det for ubetimeligt, og det har den ærede Forslagsstiller vist ogsaa en Følelse af, at det paa en vis Maade er kommet for sent, og paa en anden Maade for tidlig. Jeg tror, at for adskillige Aar siden kunde en saadan lille Rettelse i Grundloven, maaske affattet paa en noget anden Maade, have været gennemført og have gjort sin Virkning, men skal der nu ske en Ændring, tror jeg, at den maa være langt grundigere. Smidlertid tror jeg dog ikke, at det er aldeles unyttigt at fremsette kritiske Bemærkninger ved denne Veilighed, thi for eller senere maa det komme til Grundlovsændringer, og det, der nærmest har bevæget mig til at tage Ordet, er, at jeg tror, at man skulde stille Forslag, der ere noget anderledes ogsaa i formel Henseende. Det Formelle har undertiden sin Betydning, der kan i selve Formaliteten undertiden ligge en Realitet. Saaledes tror jeg, at et Grundlovsforslag maa stilles, ikke som Forslag til Lov, som Regeringen har gjort, men som et Forslag til en Rigsdagsbeslutning. Lad os antage, at Regeringens Forslag var blevet vedtaget, saa skulde vi søge en Del af vor Grundlov i en Lov, der kom til at hedde „Lov om“ osv. Det er vist Noget, der er ukjendt andre Steder. Jeg skal kun nævne, at da man i Frankrig for nylig ændrede Grundloven, saa holdt man meget nøje over, at det kom til at hedde: „Loi fondamentale“ og ikke ligefrem „loi“, og derved gif man over til den Bestemmelse, at naar Noget, der tidligere havde staaet i en Grundlov, for Fremtiden skulde naae over i en simpel Lov, maatte det ske ved en særlig Grundlovsforandring. Men naar jeg holder paa, at det skal hedde Rigsdagsbeslutning, saa ligger min Realitetsgrund herfor for det

Første i selve Grundlovens Ord i § 95. Jeg hænger mig ikke i Ordene, men jeg vil dog gjøre opmærksom paa at der staar: „Vedtages Beslutningen paa den nyvalgte ordenlige eller overordentlige Rigsdag i uforandret Skikkelse, og stadfæstes den af Kongen, er den Grundlov.“ Jeg tror ikke, at det er aldeles tilfældigt, at der er kommet til at staa „Beslutning“, thi der er den Forskjel mellem en Rigsdagsbeslutning og et Lovforslag, at et Lovforslag bortfalder, naar det ikke er stadfæstet af Kongen inden næste Rigsdagssamling — og naar en fuldstændig Opøsning har fundet Sted, er det aabenbart „den efterfølgende Rigsdag“ — medens dette ikke er Tilfældet med en Rigsdagsbeslutning. Jeg støtter dette paa Ordene i Grundlovens § 24, at Kongens Samtykke udfordres til at give en Rigsdagsbeslutning Lovkraft, medens derimod et Lovforslag bortfalder inden næste Rigsdag, naar det ikke er stadfæstet af Kongen. Denne Fortolkning kunde jo synes spidsfindig, men vi leve jo i Lovfortolkningernes Tid, den er forøvrigt ikke af mig selv, det skal jeg ikke gjøre mig til af, men jeg skal nævne min Hjemmelmand. Det er et Navn, den høitærede Finanzminister har fremdraget under den foregaaende Forhandling, nemlig en foregaaende Finanzminister, Krieger. Han gjorde netop i 1872—1873 den væsentlige Forskjel gjældende, der er mellem Rigsdagsbeslutninger og almindelige Lovforslag. Dette altsaa med Hensyn til Titlen. Dette har den reelle Betydning, at dersom man kunde tænke sig — vi have jo Lov til at tænke os det — at en Gang begge Rigsdagens Thing vare enige om en Ordning i Grundloven, men Regeringen vilde modsætte sig den, kunde man ganske rolig lade en Rigsdagsbeslutning blive liggende, indtil der kom en anden Regering, saa behøvede man ikke at behandle den paany, den kunde da strax gennemføres. At en Regering vilde handle saaledes, synes noget underligt, men det er dog ikke umuligt. Man maa værne sig til Tanken herom, naar man har læst den allerunderdanigste Forestilling af April 1877, hvor Regeringen tænker sig det Tilfælde, at en Regering vilde modsætte sig, hvad begge Thingene havde besluttet.

Dernæst kommer jeg til den mere reelle Indvending, jeg har imod dette Lovforslag. Dog maa jeg sige, at der er Noget i Tanken, som har noget Tiltalende ved sig, og for saa vidt er jo ogsaa en saadan Fællesafstemning i alt Fald tildels ærbødig i Sverig. I den svenske Rigsdag gaar det dog til paa en noget anden Maade, idet det nemlig er Stemmer fra begge Kamrene, der